

milyen irányt ért ezen — az idézetekből az almanach-lírára épügy lehet következtetni, mint a Petőfi-epigonokra.

Kozma igazi formája az életkép, mégpedig — s ez Szabó Richárd finom megfigyelése — értékeset akkor ad, ha a köznapit élet egyszerű, jelentéktelennek látszó eseményeit dolgozza fel; a balladaszerűekből épen a drámaiság hiányzik, s ezért inkább csak «bűntügyi történet» hatását keltik. Ennek magyarázatát igen egyszerűen, a költő egyéniségéből, fejtí meg: egyéniségének «inkább megfelel a széles, nyíltan kifejtő előadásmód, mint a hézagos ballada.» Kozmának épen ebből folyó formai sajátosságára is rámutat: bravuros technikai tudására, amely egyúttal beleérzéssel is párosult, s amellyel minden költői stílust el tudott sajátítani és alkalomadtán utánozni. Egyforma könnyedséggel alkotott Csokonainak *A reményhez* című verse módorában, vagy a *Divina Commedia* tercinaiban. Valóban «megérzik az illető költő stílusa, kifejezése, nyelve és ritmusa a Vörösmartyról, Aranyról. Gyulairól, Lévayról, Zempléni Árpádról írt versekben is.» Ez a páratlan alkalmazkodó, átvevő és utánzó készség azonban Kozmánál sohasem vált merev formalizmussá, mert mindenkor egyénivé és eredetivé is tudta verseit alakítani.

Szabó Richárd Kozma Andorról szóló fejlődésrajza találó és igazi képét adja egy érdekes és rokonszenves költői egyéniségnek és jó magyar embernek.

KOZÓCSA SÁNDOR.

Benedek Marcell: Irodalom-esztétika. Budapest, Franklin, 1936. 8-r. 174 l.

Azok az irodalomelvi és poétikai kérdések, melyeket régen a poétikában, ma az irodalomesztétika keretében szoktak tárgyalni, Benedek Marcell tollából lényegében egyszer már napvilágot láttak *Bevezetés az olvasás művészetébe* c. munkájában. Most más feldolgozásban ugyanazt az anyagot kapjuk *Irodalom-esztétikájában*; természetesen illusztráló anyagként felhasználta napjaink szépirodalmát is. Feladatkitűző bevezetése után az irodalmi kifejezés eszközéről, a nyelvről, majd a kifejezés fenntartójáról, a szerkezetről szól. Ezután veszi sorra a poétikák hagyományos anyagát képező hármasságot: a lírát, epikát és a drámát.

Ennek a felépítésnek természetes veszedelme, hogy az általa is hangsúlyozott és szükségesnek tartott filozófiai alaptól menthetlenül elszakad. Miután megokolja, hogy az irodalomesztétikának a filozófiai rendszer egészéből kell kisarjajdnia — rálép a hagyományos poétika rendszerező útjára és a filozófiai szemlélet egységéből semmi sem valósul meg.

Irodalomesztétikája így is hasznos olvasmány a közönség számára. Műveltsége és irodalomszeretete egyaránt arra képesítik, hogy hasznos tanácsokkal és magyarázatokkal szolgáljon poétikai és elvi kérdésekben. Sok elnagyolt része mellett a szakember figyelmét is leköti néhány fejtegetése; például a nyelvi fantázia fontosságának kiemelése és világos tárgyalása érdekes és sikerült. Erdemes lenne külön tanulmány tárgyává tennie.

HARASZTHY GYULA.